

Hvad skal der til for at benchmarking kan bruges til noget?

- Det er ressourcospild, når varmegværker afleverer fra to og op til fem regnskaber for at leve op til lovgivningen, mener direktør for Høje Taastrup Fjernvarme, Rudi Bjerregaard.

DEBAT

Af direktør Rudi Bjerregaard,
Høje Taastrup Fjernvarme

Sidste år blev der i fjernvarmebranchen talt mere om tal end nogen-sinde før. Branchen har ryddet forsider i pressen med sager om store kapitalophobninger. Nogle selskaber har måttet udbetale penge til forbrugerne. Hos andre selskaber skyldes fokus, at offentligheden ikke har kunnet læse deres regnskaber.

Tilbage i 2000 blev varmforsyningsloven ændret. Her blev indtægtsrammebegrebet indført med §20a, og samtidig hermed blev Energiministerens bemyndiget til at udarbejde en vejledning om regnskabsførelse. Da branchen som helhed har et ønske om at etablere en sikker varmforsyning til billigst mulige pris, opstartede man projekterne omkring standardkontoplanen og benchmarking i kølvandet på lovændringen.

Nu er det desværre sådan, at andre former for lovgivning og betænkninger end varmforsyningsloven også har indflydelse på forsyningsselskaber. I flæng kan nævnes: Elforsyningsloven, Indenrigsministeriets regnskabsvejledning, Årsregnskabsloven og skattelovgivningen. Dette betyder, at de fleste varmforsyningsselskaber, som minimum laver to regnskaber, men nogle enkelte selskaber udarbejder op til fem. Dette er et ressourcospild, som ikke er økonomisk givtigt for forbrugeren, og som derfor ikke opfylder forbrugernes ønsker om en lav og stabil varmepris. Som man kan se heraf, kan det være kompliceret at være

Rudi Bjerregaard.

varmegværk, og ophævelsen af revisionspligten for små selskaber er nok ikke den administrative lettelse, der betyder mest for varmegværkerne.

De fremtidige energibesparelser vil ligeledes belaste fjernvarmegværkerne, så regnskabsførelsen er alt i alt ikke blevet mindre kompliceret siden lovændringen i 2000.

Periodisering

Den nuværende varmforsyningslovs bestemmelser i § 20, der af Energitilsynet fortolkes som værende udtømmende samt bekendtgørelsen om driftsmæssige afskrivninger, henlæggelser til nyinvesteringer, forrentning af indskudskapital fra 1991 har meget lidt til fælles med de øvrige love.

Regnskabsbestemmelserne i forlængelse af den nuværende varmforsyningslov har ene og alene det formål at bestemme prisen på varme. Ud

fra den tankegang har Energitilsynet sagt, at opremsningen af udgifter i § 20 er udtømmende.

Det forhold, at § 20 er udtømmende, betyder, at der kan opstå diskussion om, hvorvidt nye omkostningsarter er indeholdt i §20, samt at ny lovgivning skal tage hensyn til formuleringen i § 20, hvilket senest skete i forbindelse med lov om energibesparelser. Det betyder også, at der ikke kan ske overførsel af under- eller overskud til næste år, med undtagelse af underskud, der er opstået ved etablering og væsentlig udbygning af systemet. Årtiers praksis på dette område har vist, at Energitilsynet har tolket loven stringent, på den måde at forbrugeren skal betale de omkostninger der er det enkelte år, hverken mere eller mindre. Det vil sige, at man ikke har accepteret, at under- eller overskud kan overføres til det følgende år af hensyn til udjævning af prisen.

Samtidig med at man har valgt fuld periodisering, har man ikke taget stilling til, hvorvidt et selskab skal benytte betalingsprincippet eller faktureringsprincippet. Der kan af naturlige årsager ikke foretages meningsfuld sammenligning mellem selskaber, der benytter forskellige principper, så ved benchmarking hænger det ikke sammen; men det hænger heller ikke sammen med ønsket om fuld periodisering.

De kommunale værker kan have yderligere problemer. De skal, ud over reglerne i varmforsyningsloven, følge Indenrigsministeriets regnskabsregler samt de kommunale lånebekendtgørelser. Dette kan medføre meget

uheldige konsekvenser, idet et værk, som har afdraget på sin gæld, kan have svært ved at klare likviditeten hen over året med de lånerammer, der er for kommunale selskaber.

På den måde kan det være svært for et kommunalt værk både at overholde Indenrigsministeriets lånebekendtgørelse og Varmeforsyningslovens regler om periodisering.

Funktionsopdeling

Varmeforsyningsloven har heller ikke taget stilling til regnskabsopstillingen. Der er frit valg for selskaberne, om man vil aflægge et artsopdelt eller et funktionsopdelt regnskab. Dette betyder, at sammenligning, priskontrol og lignende bliver mildt sagt problematisk, ja ligefrem umulig. Det bliver endnu mere problematisk, når vi taler om selskaber, der har flere aktiviteter, såsom el-produktion, affaldshåndtering, vand, kloakservice med mere, hvor sammenligning med rene varmeselskaber umulig.

Alle, der har prøvet, ved, at det er svært, når et regnskab fra affaldshåndteringen skal gennemgås for, hvorvidt der skal benyttes substitutionspris (den gennemsnitlige pris ved at tilvejebringe varmen på anden vis) eller de faktiske omkostninger ved produktionen. Dette er dybt kompliceret for ikke at sige umuligt, og det betyder samtidig, at den kontrolopgave, som ligger i Energitilsynet, ikke kan opfyldes. Forbrugerne har heller ikke en chance for at hjælpe Energitilsynet med at løse opgaven. Hvis denne opgave skal løses, kræver det, at der laves et funktionsopdelt regnskab opdelt på aktiviteter, så det fremgår af regnskabet, hvad det koster at fremstille lige netop varmen.

Vi har fornylig hørt affaldsselskaber jamre over, at de ikke kan afsætte den varme, de producerer på affaldsanlægget. At der ligger bjerge af affald klar til at blive til varme, men den varme vinter har gjort det svært at afsætte. Måske er problemet et helt andet. Den nuværende lovgivning har gjort det svært for affaldssiden at fastsætte en korrekt pris, og dermed skaffe sig et større kundegrundlag. Det er endvidere umuligt for udenfor-

stående at se, om affaldsværkerne er effektive, eller om det er den rigtige pris der betales for varmen, da det for regnskabslæseren er umuligt at adskille omkostningerne ved affaldssortering og affaldsforbrænding.

Afskrivninger

Bekendtgørelsen fra 1991 om driftsmæssige afskrivninger, henlæggelser til nyinvesteringer, forrentning af indskudskapital angiver nogle rammer for afskrivning, som ikke nødvendigvis hænger sammen med anlæggets levetid. Afskrivningsperioden kan være væsentlig kortere, endvidere er det muligt at henlægge inden aktivets anskaffelse. Ideen er, at selskaberne skal have mulighed for at finansiere en del af anlægsaktiverne selv.

Dette i sig selv er fornuftigt nok, men det strider mod hovedformålet om fuld periodisering. Da afskrivninger af anlægsaktiverne er en meget væsentlig post i de samlede omkostninger, gør denne bekendtgørelse reglerne om fuld periodisering illusoriske. Den korte afskrivningsperiode gør også, at varmen i perioder bliver uforholdsmæssig dyr.

Endelig har denne bekendtgørelse også den uheldige egenskab, at den gør benchmarking umulig for mange af varmegærkerne, fordi regnskabsmæssig håndtering af anlægsaktiver i varmforsyninger er vidt forskellig.

Forbrugerens ønsker til debat

Hvis vi kigger på forbrugeren, hvilke krav har de så til et varmegærks regnskab og priser?

- De ønsker at kende prisen på den vare, de køber, og ikke som nu, hvor de reelt først kender prisen, når året gået, og fakturaen kommer fra fjernvarmegærket. Hvis forbrugeren havde så meget lyst til at spille med en stor del af deres omkostninger, ville de alle købe forsikringer i GF.
- De ønsker en stabil prisudvikling. Den udjævnende varmepris er populær hos forbrugerne.
- De ønsker en sund økonomi. Selskaberne skal have en rimelig økonomisk ballast.

- De ønsker en overskuelig regnskabsaflæggelse, hvor de kan vurdere sammenhængen mellem pris og serviceniveau.

Disse ønsker kan ikke opfyldes inden for den eksisterende lovgivning; men hænger godt sammen med selskabernes ønsker om forenkling, sammenlignelighed og mulighed for finansiering. Som debatoplæg foreslår jeg derfor følgende:

- Alle selskaber, der producerer, transmitterer eller distribuerer varme, skal aflægge et funktionsopdelt regnskab efter Årsregnskabsloven, som er offentlig tilgængelig. Regnskabet skal aflægges således at resultatet ved varmeproduktionen vises.

- Alle kommunale værker, som producerer, transmitterer eller distribuerer varme, fritages for reglerne om låneoptagelse samt Indenrigsministeriets regnskabsbekendtgørelse.

- Der udarbejdes en vejledning om afskrivninger og aktivering af anlægsaktiver af myndighederne. Forslag til denne vejledning kan passende komme fra relevante udvalg under Dansk Fjernvarme, såsom Præørsudvalget.

- Selskaberne tillades at have en over- eller underdækning på op til f.eks. 15% af selskabets omsætning. Posten placeres uden for egenkapitalen som enten aktiv eller passiv med teksten mellemregning med forbrugerne. Dispensation skal være en mulighed, der kan søges om.

- For kommunale selskaber, samt selskaber der ikke ejes af forbrugerne, oprettes der et forbrugerråd, som skal godkende regnskaber og budgetter.

- Godkendte tariffer, regnskaber og budgetter anmeldes af selskaberne til Energitilsynet og offentliggøres.

- De nuværende regler og bekendtgørelser i varmforsyningsloven om priser og regnskaber udgår.

Rudi.Bjerregaard@htf.dk